

## ELŐFIZETÉS

## HELYBEN ÉS VIDEKEN:

|                     |         |
|---------------------|---------|
| Egy évre ... ..     | 180 Lei |
| Fél évre ... ..     | 90 Lei. |
| Egy negyed évre ... | 45 Lei. |
| Egy óra ... ..      | 15 Lei. |

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

## SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-  
utak palotájában.

## KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat  
Bulevardul Regele Ferdinand I.  
(József főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1921.

∞ ∞

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

∞ ∞

Szerda, december 7.

## A valuta-konferencia

(Lukács László nyilatkozata.)

BUDAPEST. A londoni valuta konferenciát érdeklődéssel várják Középeurópa összes államférfiai, mivel attól hathatós eredményeket remélnek országaik leromlott valutáinak emelkedése érdekében. Lukács László volt miniszterelnök és pénzügyminiszter meglehetősen pesszimistikusan nyilatkozott és a következőket mondta:

— Nem osztom azok nézetét, akik oly sokat várnak a Londonban összeülő nemzetközi valutajavító kongresszustól. Nem hiszem, hogy ez a valutákat emelni fogja. Véleményem szerint nem remélhetünk csodákat ettől a kongresszustól sem, mint ahogy a brüsszeli sem eredményezett semmit. Az európai valutakerés azon fordul meg, sikerül-e Amerikát engedékenységre bírni Európával szemben fennálló követelési tekintetében. Amennyiben a londoni valutajavító kongresszusnak az lenne a fő célja, hogy Amerikát meggyőzze arról, hogy saját érdekében cselekszik akkor, ha az európai államok lehetőleg tehermentesíteni igyekeznek és közreműködik a szanálási munkában, úgy a londoni konferencia nem tilt össze hitába és bizonyára gyengébb lesz az Európára helyeződő amerikai lidércnyomás

## Vándorló részvények.

(Az utódállamok vásárlása Bécsben.)

BÉCS. A korona mértéktelen árhanyatlása olcsó piaccá tette Ausztriát. Ez áll nemcsak a bécsi árkokról a külfölddel szemben, hanem a bécsi tőzsdén jegyzett értékekről is. — Az Alpine Montan Ges. egy részvénye, mely a békeben 100 dollárba került egy amerikai részére, ma egy dollárért szerezhető meg a dollár mai magas kurzusa és a korona elértéktelenedése következtében. Ha nem is ennyire tu-  
lozva, de az utódállamok valutái is emelkedési folyamaton mentek át bécsi viszonylatban. Ennek következtében az aranyértékek jelentő részvények, melyek az osztrák iparvállalatok gépein és ingatlanain való résztulajdonjogot biztosítják birtokosaiknak, lassan az utódállamokba vándorolnak. Békeidőben a mai utódállamok területén meglepedett ipar részvénytöbbsége a bécsi nagy pénzintézetek kezében összpontosult. A mai viszonyoknál fogva az a helyzet kezd kialakulni, hogy a nemzeti államok nemcsak függetlenítik iparukat a bécsi bankvilágtól, hanem az osztrák ipar értékes papírjait is magukhoz vált-

ják. Szinte azt lehet mondani hogy hogy az 1918-as forradalom gazdasági vonatkozásban csak most peritektuálódott. Az utódállamok nagyarányú részvényvásárlása hozzájárult ahhoz, hogy a részvények értéke, mely a korona hanyatlása miatt amúgy is a magas

ba szökött, a részvények elvándorlása és ritkasága miatt szélsőségesen fokozódik. Így súlyos fokozatosan Bécs egykor magas gazdasági nivója, míg az utódállamok jelentőségükben egyre növekednek.

## Ausztria elpusztul külföldi segítség nélkül.

(Az orosz szovjet rendezte a bécsi zavargásokat)

BÉCS. A frontarcosok egyesülete kijelenti, hogy a legutóbbi botrányos tüntetések kommunista eredetűek. Az orosz szovjet azt hiszi, hogy a hallatlan drágaságot saját céljaira használhatja ki és ezért minden rendelkezésére álló pénzt Bécsbe küldött. A bolsevisták munkájának eredménye felbecsülhetetlen kár. Az egyesület elhatározta, hogy továbbra is harcol a drágaság ellen, de minden erőszakos fellépést elítél.

BÉCS. A tegnapi nap nyugodtan telt el. A kora délutáni órákban több kerületben mégis bezárták az üzleteket, mert híre terjedt, hogy újabb tüntetések lesznek.

BÉCS. Hivatalos megállapítás szerint a rombolás által okozott kár öt negyedmilliárd korona. Kétségtelen, hogy ez az összeg csak hozzávetőleges és hivatalosan az-

ért adták ki, hogy az okozott károk nagyságát szépítsék.

BÉCS. Sir William Goode, az antant jóvátételi bizottságának kirabolt vezetője nyilatkozott egy hírlapiró előtt és megállapítja, hogy a rombolások sokkal nagyobb események fenyegető előjelei, különösen ha elmarad a külföldi hitel. Lényegében ugyanezt ismeri be Schöber kancellár, aki a Neue Freie Pressében kijelenti, hogy csak a külföldi hitelsegtség védheti meg az osztrák népet a további súlyos megrázkódtatástól. Megállapították, hogy a népdörök is résztvettek a fosztogatásban és fegyveresen akarták kiszabadítani az elfogott fosztogatókat. A népdörök a bizalmi férfiak rábeszélésére küldöttség útján fenyegetőzéseket vittek keresztül a fosztogatók szabadonbocsátását.

## Sir Goode elmondja kifosztását.

BÉCS. Érdekes jelenetek játszódtak le a Hotel Bristolnak abban a szobájában, melyben sir William Goode, a jóvátételi bizottság osztrák szekciója volt vezetője lakik. A tüntető tömeg közül már sokan benyomultak a szállóba és az ott lakó amerikai és angol nők szobáiba kezdtek behatolni. A megijedt hölgyek sir William Goodehoz fordultak és tőle kértek védelmet és segítséget. Goode ugylátta legjobbnak, hogy a védelmet lakosztályának szalónjában gyűjtötte össze. A szalón tágas nagy terem három ajtóval s ez volt a következő jelenetek színhelye. Sir William Goode a támadásról a következőket mondotta el:

— A tömeg a szalónba három oldalról kísérte meg a bejutást. Egyik része a szalonnal összefüggő hálószobán keresztül, a másik része a nagy bejáraton és egy harmadik csoport az egyik mellékosztályból, ahol már egy másik szalóvendég lakik. Borzasztó lármával és kiáltással nyomult a tömeg az ajtók felé és tódult be. Mintegy 60—70 személynek siker-

ült is bejutnia, a többiek a hálószobában és a folyosón szorongtak. A benyomulók a fiókokat, a koffereket és a ruhásszekrényeket felnyitották és ugylátszik mindenütt a főfigyelmeiket a ruházati cikkek és az élelmiszerek kötötték le. Munkatársam Mister Butler, aki németül igen jól beszél, a szalónba nyomult tömegnek kijelentette, hogy a szalónban jelenlevők mindnyájan angol nemzetségűek és ezért sikerült is a tömeg nagyrészt lecsendesíteni. Egyesek azonban ezzel nem sokat látszottak törődni. Köztük egy asszony is kiabálni kezdett és felragadta a telefon hallgató kagylóját, nagy vehemenciával a fejemhez vágta és csak annak köszönhetem, hogy különösebb bajom nem történt, mert idejében félre ugrottam és így csak kevés érintett a felem dobott tárgy. Egy pár csizmát is hajtottak felem, de szerencsére ez sem talált el. Amíg a szalónban ezek a jelenetek lejátszódtak, az alatt honfittársnőmet igyekeztem megnyugtatni. Ugyanekkor a hálószobában komikus eset történt. A behatolók

egyike olyan sietve igyekezett a lopott ruhákat használatba venni, hogy minden további nélkül ott a helyszínen öltözködött át és a maga ócska rongyait ott hagyta nekem emlékeül. Összes ruhadarajaim közül a benyomulók egy fehér vászon öltönyömet hagyták meg, melyet annak idején Spanyolországban viseltem. Ugylátszik a hidegebb idők beálltával a szellős ruhadarab már nem tetszett nekik. Az egész esemény azt a benyomást keltette bennem, hogy ezeket az embereket nem a rosszra való hajlam, hanem a végtelen nagy szükségben keletkezett kétségbeesés vitte arra, amit tettek. Amint megfigyeltük, mindenütt ruhát és élelmiszert kerestek. És amikor Mister Butler figyelmeztette őket angol nemzetségűnkre, nem maradt minden hatás nélkül. Végeredményben megállapíthatom, hogy személyemet azzal a kivétellel, hogy egy telefonszámlát vágta a fejemhez, bántódás nem érte. Mindenesetre a legkényelmesebb az egész ügyből kifolyólag rám nézve az, hogy pillanatnyilag hatalmas ruhatáramból nem áll más rendelkezésemre, mint a már említett fehér vászonruha és az a ruha, ami rajtam van. A többit mind elvitték.

## I. Ferdinánd király-alapítvány.

(A Polgári Jótékony Nőegylet felterjesztése a kabinetirodához.)

Érdekes kérelem fordult az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet Öfelsége Ferdinánd király kabinetirodájához. Tudvalevőleg a nőegylet birtokában Ferenc József alapítvány címmel nagyobb összegű alapítvány volt, amelyet még a volt uralkodó több ezerforintos adománnyal alapított és évek során a különböző adományokkal hatalmas összeggé gyarapodott. Minden esztendőben az alapítvány karmatait a szegények között osztották szét. Mikor a nőegylet ezelőtt néhány héttel felterjesztette a belügyminiszteriumhoz alapszabályait jóváhagyás miatt, az új alapszabályokban ezt az alapítványt már mint I. Ferdinánd király-alapítványt tüntette fel. Ma küldte vissza a miniszterium a prefekturára a jóváhagyott alapszabályokat, de azzal a kikötéssel, hogy az egyesület köteles a kabinetirodától engedélyt kérni arra, hogy Öfelségéről nevezzék el az alapítványt. Az egyesület vezetősége értesülésünk szerint már meg is folyamodta a király protektorátusát az alapítványra.

oooooooooooooooo

## Andrássy beteg.

(Apponyi a fogoly képviselőknél.)

BUDAPEST. Gróf Apponyi Albert meglátogatta a Markó utcai fogházban a királypuccs miatt tartóztatott képviselőket. Először Rakovszki Istvánt látogatta meg cellájában, akivel hosszasan táncskozott. Azután felkereste gróf Andrássy Gyulát, Beniczky Ödönt és Gratz Gusztávot.

BUDAPEST. Gróf Andrássy Gyula a fogságban megbetegedett. Az agg politikust 38 fokon felüli láz gyötri.

## Irodalom és művészet.

\* Az aradi városi színház műsora. Szerda: Hegedüs Gyula m. v. Hattyu C) bérlet. Csütörtök d. u.: A kék mazur (László Andorral.) Este: Hegedüs Gyula m. v.: Zsába (Bérletszünet.) Péntek: Hegedüs Gyula m. v. Az őrnagy ur (Bérletszünet.) Szombat d. u.: A kis lord (Ifjusági előadás.) Este: Hegedüs Gyula m. v. Kornevillei harangok (Bérletszünet.) Vasárnap d. u.: Mánás Miska (László Andorral.) Este: Szerencselánc A) bérlet. Hétfő: Sylvio lovag, Ujdonság. B) bérlet.

\* Hegedüs Gyula ma Molnár Ferenc kiváló alkotásában a Hattyuban folytatva vendégszereplését. Jácint alyát játsza. Az előadás C. bérletben lesz.

\* Három bérletszünet. Csütörtöktől kezdve vasárnapig egymásután bérletszünetes előadás lesz a színházban. Az igazgatóság nagy áldozattal tartotta a három Hegedüs előadást bérletben, miután a bérletnek meg lett ígérve ezen előny a második fele a vendégfellépéseknek bérletszünetben lesz és pedig csütörtökön A) szünetben a Zsába, pénteken B. szünetben Az őrnagy ur, szombaton C) szünetben Kornevillei harangok kerül színre. Csütörtökön a Zsába (Narcinelli orvos), pénteken Az őrnagy ur (cimszerep), szombaton a Kornevillei harangokban (Gáspár apó) játsza.

\* A kis lord angol színjáték lesz a legközelebbi ifjusági előadás, szomba-

ton délután 3 és fél órai kezdettel. A címszerepet Zilahy Irén játssza, míg a többi főszerepeket Csige, Benkőné Gömör, Keleti, Sebestyén, Sipos, Selmeczi, Kallós és Mészáros játsszák.

\* A Modern Kabaré holnapi megnyitójára már válthatók a jegyek a kabaré pénztárában (Vadászkürt étterem mellett.) Az új jegyadó miatt olyan komplikált a jegykezelés, hogy a tolongás elkerülése végett nagyon ajánlatos ha a nappali pénztárnál 9-10-12-ig, d. u. 3-8-ig váltja meg a közönség jegyét. Az előadás fél kilenc órakor kezdődik pontosan. Tizenegy órakor kezdődik veszi a parkettanc a fővárosi táncművészek közreműködésével. A társulat tagjai nagyrészt már meg is érkeztek és lázasan készülődnek a holnapi szeszonyító előadásra. A társulat főösszege: Doray Gizi, Forray Aladár, Mezey Lajos, Tanyol román komikus, Keleti Manó, Vajda Ilus, stb. a legújabb kabaré-slágereket fogják bemutatni.

\* Karácsonyi ajándék fényképek, aquarelek, oleografiák, fényképnagyítások izléses művészi kivitelben Nagy Géza fényképész műtermében Arad, Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 22. sz. a megyeházzal szemben készülnek. Az esti órákban bejelentés szerint a fölvételek villanyfény mellett eszközöltetnek.

\* A szombat esti Kornevillei harangok előadásán Henry márki szerepét László Andor énekli. Vasárnap délután Mánás Miska operett, Horváth Mici és László Andor felléptével. Este a Szerencselánc operett kerül színre. Előkészületben: Sylvio lovag, Faun, Bocaccio.

**MOZI.** \* Amerikai dráma az Apollóban. Az Apolló repertoárjának kiválóságát nemcsak a filmek magas színvonala, hanem azok gazdag változatossága is jellemzi. Az elmúlt hét moziteseményei után szerdán és csütörtökön egy izigvíg amerikai drámát kapunk. Hamupipőke a címe az 5 felvonásos filmnek, de eszerint a lírai csengésű cím mögött a tagbaszakadt kaliforniai aranyásók acélozott lelkeinek vad vihara tombol és embereket sodor le az élet magasságáról a sir mélységébe. A mi világunktól és gondolkodásunktól távol eső dráma sok újat és meglepőt nyújt az európai ember számára. A felvételek eredetiek s így tanulságosak is a szereplők jeles amerikai mozitársulatok sorából kerülnek ki.

\* A génuai összeesküvés. (Nagy történelmi dráma az Urániában.) Az Uránia színház egymásután tűzi műsorra az Internacionális filmpiac legfrissebb művészi ujdonságait. Páris bűneinek nagy sikere még élénk emlékeztünkben él s máris újabb monumentális film műsorra tűzéséről kell hírt adnunk a közönségnek. Az Uránia színház igazgatóságának ugyanis sikerült három estére megszerezni Friedrich Schiller egyik világhírű regénye nyomán készült hatalmas irodalmi filmet, amely „A génuai összeesküvés” címen kerül bemutatásra. Génua, a csodaszép színpompás olasz kikötőváros történelmi múltjának egyik legérdekesebb fejezete kel életre a filmen. A trónért folyó harc hatalomra vágyó emberek között kik a nagy néptömegeket használják föl önző céljaik vak eszközeül. Stílusos korfeszítésben kapjuk a megkapó történelmi cselekményeket, amelyeknek festői szépségű kikötő város és a végtelen tenger nyújtanak keretet. Ehez hasonló kiállítású filmet keveset látott még Arad publikuma. A szereplők a mozi legjelesebb sztárjai, köztük a közönség kedvence: Erna Morena.

— A rajnai köztársaság. Mainz. A Rajna-menti szeparatista köztársasági párt mainzi kongresszusa határozatot fogadott el, amelyben a Rajnamenti köztársaság kikiáltását követeli.

## Hegedüs angolul tanulja Tokeramot.

Ma délelőtt az „Őrnagy ur” próbája alatt Hegedüs Gyula felhasználva egy negyedórai pauzát felsietett a színházi irodába, hogy elszívjon egy Trabuco szivart. Persze a következő percben már körülvették a szintársulat tagjait, akik orákulumként hallgatták a mester szavait. Szomorú arccal fordult hozzám:

— Olvastam az Aradi Közlönyben a közleményt szegény Ujj Kálmán haláláról. Én még Budapesten értesültem a szomorú eseményről. Igazán színészsors az övé. Évekig küzdött ez a tehetséges, kedves fiatal színész, míg végre amivé lett. Most, hogy a fizetését is megkészszerzte az igazgatója, most, hogy annyi küzdés után végre jobban élhetet volna a végzet torkon ragadta s egykettőre végzett vele. Igazán szomorú színész sors. Tegnapelőtt este

még a Fészekben volt. Összenyert vagy kétszáz koronát, az után hazament és felkeltette a feleségét, hogy a nyereségen csir két vásároljon. Csak így telt neki egy-egy jobb falatra. Reggel felkelt, öltözködni kezdett. Egy szerre panaszolni kezdett, hogy fáj a szive. A következő percben leesett az álla és Ujj Kálmán kimúlt az élők sorából.

Aszínészek áhitattal hallgatták a mesternek meghatottságtól remegő szavait. Közben újabb látogatók érkeztek és érdeklődtek a „Taifun”-ról. Hegedüs pedig megszólalt az ő mély, bársonyos, csupa muzsika hangján:

— A Taifun Tokeramója egyik legnehezebb szerepem. Bizony rám fér a próba, mert már régen játszom. Most azután elárulok önöknek egy titkot. Megfogom tanulni a Tokeramot angolul. Ugy érzem, hogy angol nyelven jobban jobban meg tudom közelíteni ezt az érdekes japáni tipust, jobban bírom angol nyelven jobban meg tudom

Magyar nyelven az én mély hangomnak nem nagyon fekszik ez a szerep. Érdekes, hogyan jutottam erre az elhatározásra. A jóvátételi bizottság japáni tagjával, egy szeretetreméltó bájos és közvetlen sorhajóhadnaggyal összebarátkoztam. Az én japáni barátom hónapokig mindennapos lett a házamban. Hozzászólt: a paprikás ételekhez, pálinkát ivott és szüretemen szökölt is szedett. Mondom, nagyon összebarátkoztunk. Japáni barátommal angolul érintkeztem. A francia és a német nem ment oly simán. Megfigyeltem, hogy a japáni különöshangon ejti ki az angol szavakat. Ekkor fogamzott meg bennem az eszme, hogy megtanulom Tokeramot angolul.

— És hol akarja eljátszani a mester? kérdezte Kallós József.

— Ezt még nem tudom. Mindenesetre titok az egész dolog. Majd ha teljesen elkészültök, akkor fogok tapasztalótzni.

— Jó volna, ha Amerikában lépne fel a mester, legalább jó

dollárokat vihetne haza. Jegyezte meg Selmeczy Mihály.

Hegedüs finoman mosolygott és legyintett a kezével:

— Oh, a dollárok! Ne higgyék, hogy olyan nagyon dülnek. Magyar művész haza hozott dollárjait meg lehet félsülni. Igaz, hogy magyar pénzben szép summát jelent néhány ezer is belőle. Király F... körülbelül 5-6 ezret hozott haza. Érdekes és jellemző dolog esett meg Király Ernővel Amerikában. Pittsburgban hangversenyzett. Az előadás után az amerikai magyarok vendégül látták vacsorára. Egyszerre megszólal egy öreg magyar, aki már 30 éve él künn Amerikában: Tudja-e öcsémuram, ezt a nótát? És itt egy régi magyar dalt neveztem meg. Király Ernő elénekelt, mire az öreg 50 dollárt nyújtott át neki ezekkel a szavakkal: Ezt a pénzt nem öcsémuramnak adom, mert öcsémuramért már fizettem a hangversenyen. Adom ezt a pénzt a budapesti színészek szövetségének. A példán még többen fel

## A világháború zsidó halottai.

(Aradi származású képviselő és lapszerkesztő pöre.)

BUDAPEST. Az aradi származású dr. Avarffy Elek nemzetgyűlési képviselő a *Nemzeti Újságban* cikket írt a zsidó kérdéssel és többek között azt írta, hogy a zsidóságnak a világháborúban 500 embernél nem volt több vesztesége. Szabolcsi Lajos, az *Egyenlőség* szerkesztője válaszolt a cikkre, a miért dr. Avarffy sajtópört indított ellene. A büntető bíróság ma tárgyalta a sajtópört, amelynek folyamán Szabolcsi Lajos azt kérte, hogy a bíróság közérdekből rendelje el a valódiság bizonyítását. A bíróság a kérelmet azzal az indokolással utasította vissza, hogy nem közérdek annak megállapítása, hogy hány zsidó esett el a világháborúban.

## Lassan becsülik a házakat.

Az értékbecsülő bizottságok munkaideje tudvalevőleg december végén jár le. A munkatervezet szerint egy-egy bizottságnak naponta 14 házat kellene elvégeznie. Tény azonban az, hogy mindössze 7 házat tud a bizottság egy napon elvégezni. Egyes nagyobb bérpaloták felbecsülése természetesen napokat is igénybe vesz. A rendelet, ugylátszik, kissé elszámította a bizottságok munkaképességét, mert a bizottságok a közönség körében csak a legritkább esetben találnak támogatásra. Sok esetben egyenesen megnehezítik a működését azzal, hogy megtagadják minden érdemleges felvilágosítást a bizottság elnökeitől. A háztulajdonosok természetesen ezzel önkéntelenül önmagukat bosszulják meg, mert a bizottság, amennyiben nem kap felvilágosítást, pusztán a rendelkezésére álló tabellát használja fel, a mely a legtöbb esetben jóval magasabb értéket mutat annál, mint amit esetleg a bizottsági tagok méltányossága állapítana meg a ház értékére vonatkozólag.

buzdultak s Király Ernő ily módon 200 dollárt hozott a budapesti színeszek szövetségének. Szó sincs róla: nem megvetendő a dollár. Fedák Zsazsa vasárnap kapott táviratot Rátkay Marcitól, hogy 2000 dolláros csekket letétbe helyeztek, küldik az utazó költséget is Zsazsa és a szobaleánya részére, azonnal induljon, mert februárban fel kell lépnie; Zsazsa természetesen csomagol és utazik. Ha semmit sem keres, megmarad a 2000 dolláros csekk, ami magyar valutában nem megvetendő összeg.

Még tovább is beszélt volna a mester, de beszélt az irodába Szalay figyelő, hogy kezdődik a Talfun próbája. Hegedüs letette elszívott szivarja végét és lesietett a színpadra, hogy elpróbálja nagy szerepét, amellyel nem sokára angol nyelven, angol színpadokon fog dicsőséget szerezni a magyar színművészetnek. (Ky.)

## Hajbakaptak a bécsi magyar kommunisták

(Moszkva elcsapta a vezetőket.)

BÉCS. Az *Arbeiter Zeitung* írja: A magyar kommunista emigránsok két csoportja hajbakapott egymással. A Moszkvában időző volt kommunista népbiztosok, Pogány József és Kun Béla a végrehajtó bizottság határozatával a bécsi magyar kommunisták hivatalos orgánájának eddigi vezetőit, Szántó Bélát, Landler Jenőt, dr. Hamburgert, Lengyelt, Bolgárt és Rudast elcsapták. A bizottság elhatározta, hogy ezeket a magyar

kommunistákat kidobja a moszkvai párból, Bécsben új központot létesít, amelynek élére Vágó Péla volt népbiztosot állítja. Lengyel Bélának és Lukács Györgynek Kunék szemrehányást tettek, amiért azt javasolták a magyar munkásoknak, hogy alkalmazzák a szabotázst, fosztogatást és gyújtogatást és hogy a budapesti nagy tüzesetek során előfordult gyújtogatások ennek a csoportnak munkájára vezethető vissza.

## Horthy ünneplése.

(A magyar kormányzó az ifjúságról.)

BUDAPEST. Tegnap Horthy Miklós kormányzó névnapjának előestéjén az egyetem ifjúság fáklyás menetét rendezett a várba, hogy ünneplje a kormányzót. A mikor a menet a budai várba érkezett, Horthy Miklós és családja megjelent az erkélyen. A viharos éljenzés után Vencsov György a Csaba szövetség vezére üdvözölte a kormányzót, aki válaszában kijelentette, hogy az ifjúság sokkal többet tehetett hazájának, mint más korszak ifjúsága és ezért biztos támasz a fellövellő cselekvésekkel szemben. Majd ezt hangoztatta:

— Nem fogom megengedni, hogy az országot belső viszálykodás másodszor is a pusztulás szélére sodorja. A nemzetnek össze kell tartania, hogy talpra álljon.

## Meztelenség — 3 felvonásban

(Betiltott majd megengedett operett-előadás.)

BUDAPEST. A napokban mutatja be a budapesti Blaha Lujza-színház a „Piti” című operettet, amely Párisban egyfolytában több mint ezerszer ment színi házak előtt. Az operettet csak kétszer adhatta elő a színház zavartalanul, mert a budapesti rendőrkapitányság a további előadását betiltotta. A betiltásról szóló hivatalos végzés többek között a következőket mondja:

— A betiltásra okot az adott, hogy a darab három felvonáson keresztül a meztelen női testet és ezzel kapcsolatban az érzékiséget tárgyalja. A darab szövege erotikus irányzata. Ehhez társul az, hogy a szereplő színésznők felnyomó része csaknem egészen meztelen és a rendezés ellenében áll a jóízűség.

A „Piti” előadást betiltó rendőri végzés ma délelőtt vette kezébe a Blaha Lujza-színház igazgatója, aki azt továbbította Bethy Lászlóhoz, aki mint az Ülés vezérigazgatója, a Blaha Lujza-színház felé is rendelkezik. Bethy nyomában a végzés kézbesítése után a rendőrségre ment, magával vitte a darab szövegkönyvét és kezébe vette. Az államrendőrség vezetői és Bethy vezérigazgató között tárgyalás indult meg. A tárgyalásokról Bethy a következőket mondotta:

— A rendőrség betiltotta a „Piti” című operett előadását arra való hivatkozással, hogy a darab a jóízűség és a közönségszeretet sérti. Az én véleményem homlokegyenest ellentétes ezzel a rend-

őri állásponttal, amennyiben én a darabot olyannak tartom, amely a jóízűség egyáltalán nem sérti. De, ha egy kissé merész is. A végzést megfellebbeztem.

BUDAPEST. A belügyminiszter Bethy László színiigazgató felebbezése alapján hatályon kívül helyezte a rendőrkapitányság betiltó határozatát s így a „Piti” zavaratanul színre kerülhet.

## Csak személyesen!

(Új rend az utlevélhez szükséges adóbizonylat megszerzésénél.)

Érdekes újítást vezetett be a pénzügyigazgatóság. A jövőben csak azoknak az utlevélhez szükséges adóbizonylatát láttamozzák, akik személyesen jelennek meg a hivatalban. Ez a rendelet súlyosan érinti azokat a kereskedőket és más elfoglalt embereket, akik az utlevél-szerzés hosszadalmas eljárását ügyvédekre és kizárókra bízták. A rendelet valószínűleg azt célozza ezzel az intézkedéssel, hogy a felek személyesen jelenjenek meg a hivatalban. A bevallásnál ugyanis a hivatalvezető sokkal inkább tud tájékozódni, ha személyesen hallgatja ki a feleket. A mai nap folyamán már több kijáratot visszatartottak, akik más utlevélhez szükséges adóbizonylatot próbáltak láttamoztatni.

## Apa és fiu vizsgálja.

(Gyújtogató aradmegyei malomtulajdonos.)

Lengyel István dúsgazdag 80 éves győri malomtulajdonost gyújtogatás büntette miatt letartóztatta a csendőrség és ma behozta az aradi ügyészség fogházába. Az öreg malomtulajdonos fiával és annak családjával nagyon rossz viszonyban él. A malom még az öreg Lengyel tulajdonosa, azonban a malom üzleti ügyeit már régebben a fia vezeti. Fiával gyakran összezdörtült az öreg és egyik legutóbbi összekocmánál olyan dühbe jött, hogy elhatározta, hogy fián boszút áll. A boszú az volt, hogy a malmot felgyújtotta. A tüzet még idejekorán észrevették és sikerült is elfojtani úgy, hogy nagyobb kár nem történt. A nyomozás kiderítette, hogy a gyújtogatást nem más, mint a malom tulajdonosa, az öreg Len-

gyel követte el. Lengyel István nem is tagadta a terhére rótt bűncselekményt, sőt hangsúlyozta, hogy terve volt elpusztítani az egész vagyont, melyet ő szerzett. Az ügyészség egyelőre fogva tartja Lengyelt és valószínűleg indítványozni fogja elmebeli állapotának megfigyelését.

## A tüdővész új széruma

(Megrohanják a feltaláló szanatóriumát.)

Megírta az Aradi Közlöny, hogy egy román orvos, dr. Putureanu kísérletei folyamán szennázó eredményre jutott: feltalálta a tüdővész szérumát. Dr. Putureanu Olanestiben kisebbeszerű szanatóriumot is rendezett be, ahol csak tüdővész beteget kezel. Alig terjedt el a híre, hogy feltalálta a tüdővész szérumát, máris az ország minden részéből igen sokan utaztak hozzá, de még sokkal többet írásban érdeklődtek a gyógykezelés részleteiről. Most a bucurestii egészségügyi főigazgatóság értesítette a megyei orvosi hivatalt, hogy dr. Putureanu széruma még nem készült el teljesen, hanem egyelőre még kísérleti stádiumban van. Ezért felhívja a tüdővész beteget, hogy ne utazzanak Olanestibe, mert az ottani kisméretű szanatórium zsúfolt és a város már nem képes többnek szállást adni, mint amennyien ott vannak. A találmánnyal egyébként most foglalkozik az országos legfőbb orvosi tanács, mely valószínűleg rövid időn belül nyilvánosságra fogja hozni a kísérletek eredményét.

## Járványok a megyében

Az orvosoknak jelentést kell tenni.

A megyei orvosi hivatalhoz ma rendelet érkezett a cluj közegészségügyi főfelügyelőségtől, hogy minden orvos kötelezzen arra, akár hatósági orvos, akár nem, hogy a járványok fellépésétől kezdődőleg félhavonként részletes jelentést kell tenni a járványok lefolyásáról, melyet a rendes félhavi orvosi jelentésekhez kell csatolni.

Ma jelentést tettek a megyei orvosi hivatalnak, hogy Kuvtn (Aradkövi) községben egy gyermek megbetegedett Heine-Medin-hűdésben. Ez a harmadik eset egy fél éven belül, hogy Aradmegyében ez a veszélyes gyermekbetegség előfordul. Az aradmegyei Pitteu (Htő) községből jelentették a megyei orvosi hivatalnak, hogy ott fellépett az iskolás gyermekek között a kanyaró járvány. Azonnal elrendelték az iskola bezárását és a ragályos betegségben megbetegedett gyermekek elkülönítését. Az eddig előfordult esetek száma 17. Az eddigi esetek azonban a jelentés szerint mostanáig enyhe lefolyásuaknak mutatkoznak.

# HIREK.

## Holtponton.

(Mi történt Washingtonban?)

London. A washingtoni tárgyalások részben holtpontra jutottak. A hajóhadak viszonylagos erősségének kérdését nem tudták tisztázni. Japán részről nem érkezett válasz, de a helyzet a távoli kelet kérdéseiben még is a kötelező határozatok útján fog rendeződni. Harding elnök érvényesítette a maga befolyását ezeknek a határozatoknak és a tervbe volt világértelmezésnek érdekében.

— Felkérjük azon t. vidéki előfizetőinket, akik lapelőfizetés hátralékukat még nem egyenlítették ki, avagy előfizetésük lejárt és azt nem újították meg, szíveskedjenek az összeget haladéktalanul az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala címére beküldeni, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk lapunk küldését beszüntetni.

— Elutazott a főpolgármester. Dr. Robu János főpolgármester ma a belügyminiszter meghívására Bucarestbe utazott. A főpolgármestert csütörtök reggelig dr. Nedelcu Miklós városi tanácsnok helyettesíti. Csütörtök reggel pedig dr. Angel István polgármester veszi át a főpolgármester helyettesítését, mert szabadsága akkor telik le.

— Megegyezés az ir-kérdésben. London. Az angol kormány tagjainak és a sinneinek kiküldötteinak értekezlete befejeződött. Az egyezményt véglegesen megkötötték és így az angol-ir kérdésben beállott a béke.

— Take Jonescu is elől. Páris. Take Jonescu román külügyminiszter egy francia hírlapíró előtt tett nyilatkozatában neveléses ötletnek mondotta azt a híresztelést, amely szerint Románia és Magyarország között perszonális unió létesítése ügyében tárgyalások folynának.

— Választások a Baranyában. Budapest. A felszabadult baranyai esonkakerületekben vasárnap lesznek a nemzetgyűlési képviselőválasztások. A legtöbb kerületben heves küzdelem lesz.

— Vilmos exosászár nőül? Berlin. Ideérkezett hírek szerint Vilmos exosászár nőül akarja venni egy danzigi elesett törzsiszt özvegyét. Az exosászár környezete a híresztelést a leghatározottabban megcáfolja.

— Japánban letartóztatott kommunisták. Tokio. A japán főváros rendőrsége már régebben foglalkozott a kommunisták magatartásával. Megállapította hogy a kommunista-pártnak 150 tagja van, akiket Moszkvából támogatnak pénzzel. Közülük tizenkettőt letartóztatott. Garz angol állampolgárt, aki a kommunistákkal összeköttetésben állott, kiutasították Japánból.

# Németország nem kap angol kölcsönt

(Miben bizhatnak a németek? — Sürgős értekezlet.)

LONDON. A Daily Chronicle értesülése szerint Rathenau tárgyalásai meghiúsultak. Az angol pénzügyi nem ad kölcsönt a német nagyiparnak és így a német birodalmi kormány kénytelen moratóriumot kérni. A Westminster Gázette megerősíti ezt a közlést és ennek kapcsán válságosnak itéli Németország helyzetét. Azt mondja a lap, hogy Németország már csak abban bizhatik hogy a nemzetközi valuták javítására alakult szövetség közbelép érdekében. Az amerikai bankárok pénzügyi kongresszus összehívását kívánják, a melynek az lenne a feladata, hogy a világ legkiválóbb pénzügyi szak-

emberei a valuták szanálására tervet dolgozzanak ki.

LONDON. Rathenau volt német jóvátételi miniszter, aki tudva levőleg angol pénzemberekkel tanácskozott, tegnap elutazott Londonból.

PÁRIS. Lord Curzon angol külügyminiszter legközelebb Párisba érkezik. Az angol külügyminiszter Briand francia miniszterelnökkel nemcsak a keleti kérdéstről, hanem a német jóvátételi fizetésekről is tárgyalni fog. Lord Curzonnak az a terve, hogy a jóvátétel ügyében az antant hatalmak tartssanak sürgős értekezletet.

## — Einstein ismertetése Aradon.

A Kölcsey-Egyesület e hó 11-iki délutánján a természettudomány egy érdekes problémájával foglalkozik. Ma már alig van ember, aki ne hallotta volna emlegetni a nagy német gondolkodó, Einstein nevét. Szinte fogalomná vált és fantasztikus hírek kerültek róla forgalomba. Most alkalmunk lesz a maga realitásában megismerni ezt a merész gondolkodóját a huszadik századnak. Az ismertetés nehéz feladatát Neidenbach Emil, a katolikus gimnázium tanára vállalta magára, akinek kiváló előadása minden bizonytalanságot elvezetessé tudja majd tenni az elvont témát. Az előadás után Hehs Magda fog két dalt énekelni. A tehetséges fiatal urileány neve már nem ismeretlen Arad zeneértő közönsége előtt.

— A kiutalt ruhasegély. A város vezetősége még 1918-ban 114.000 lei értékben utalt ki ruhasegélyt a városi tisztviselők részére. A város vezetősége nem várta be a belügyminiszter erre vonatkozó jóváhagyását, hanem kifizette a ruhasegélyt. A belügyminiszter azonban akkor nem engedélyezte a ruhasegély kiutalását és így a tanács tervbe vette, hogy a tisztviselőknek kiutalt összeget levonja fizetésükből, azonban előzőleg megkérte a belügyminisztert, hogy vonja vissza határozatát. A miniszter ma érkezett válaszában jóváhagyta a tanács ruhasegély-kiutalását.

— Gyanus halál. Galsáról jelentették az aradi királyi ügyészségnek, hogy egy ottani favágó gyanus körülmények között meghalt és engedély nélkül temették el. Az ügyészség elrendelte a hulla exhumálását. Ma a vizsgálóbíró vezetésével törvényszéki bizottság utazott ki a helyszínre, hogy dr. Bradean Atanas vármegyei főorvos vezetésével az exhumálást megsejtsa.

— Földbörtet a vaggongyári munkásoknak. A városi tanács egyik legutóbb tartott ülésén azt a határozatot hozta, hogy a Libás-dűlőből, amely a város tulajdona, 11 hektárt megművelésre a vaggongyári munkásoknak bérbead. Egy hektár területének bérösszegét a tanács 250 leiben szabta meg. Ezt a határozatot jóváhagyás végett a prefektushoz terjesztették fel, aki azt ma jóvá is hagyta. Eszerint rövidesen megtörténik a bérbeadás végrehajtása úgy, hogy kora tavasszal már meg is kezdhetik a vaggongyári munkások a városból bérelt földjeik megművelését.

— A szállodai árak. A timisoarai polgármesteri hivatal ma táviratlag kérdést intézett Aradváros tanácsához, hogy Aradon mennyibe kerül a szállodákban egy ágyas vagy kétágyas szoba fűtés és adók nélkül. A timisoarai polgármesteri hivatal az aradi árak szerint szándékozik maximalni a timisoarai szállodai árakat.

— A cigarettárákat nem emelik. Bucaresti. A Monopól igazgatóság megcáfolta azokat a híreket, mintha a cigaretták árait szintén felemlélnék. Az igazgatóság csupán a szivarok árát emelte fel míg a cigaretták tovább is az eddigi áron kerül elárulításra.

— Rokkant festők munkái Aradon. Ormay Armin oradea-marei rokkant-festőművész ma kérvényt nyújtott be Arad város tanácsához, amelyben az általa felállított festőtthon termékeinek Aradon való elárulításának engedélyét kéri. Ormay kérvényében, elmondja, hogy a festőtthonon ezelőtt három hónappal állította fel Oradea-mareen és az otthonban kizárólag rokkant festőművészek dolgoznak. Az otthonban mindenféle festmények nagytűs, reprodukciók készülnek. Ormay felajánlta, hogy az Aradon eladott képek 10 százalékát az aradi rokkantak, árvák és özvegyek alapja részére adományozza. Az oradea-marei festőművész otthon jövedelméből körülbelül 100 rokkant, özvegy és árva kap biztos megélhetést. Eddig 250.000 lei értékű képet árusítottak el ebből az összegből 25.000 leit adtak a rokkantak segélyező alapjára. A városi tanács legközelebbi ülésén tárgyalja Ormay kérvényét.

— Eltűnt asszony. Ma délután a Moszczy-telepről jelentés érkezett a rendőrségre, hogy Faragó Imréné ottani lakos, aki sovány, beteges életű asszony, hétfőn délután eltűnt. Azóta családja semmit sem tud róla. Valószínűnek tartják, hogy az életű asszony öngyilkosságot követett el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Lopott a téli cseléd. Radó Jánosné ma délelőtt 11 órakor fogadta fel szolgálatába Varuch Vera cselédleányt. Péntikenkéntőkor észrevette Radóné, hogy pénztárcájából hiányzik negyven lei. A cselédleány gyanus volt előtte, kérdésre vonja, azonban minden tagadott. Ezután a rendőrségen jelentést tett Varuch Vera ellen. A leányt megmozdították és a 40 leit megtalálták az alsósóknáján levő portajezsében. Azon kívül nagymennyiségű alkicsot találtak Varuch Veránál és több levelet. Az a gyanu, hogy Varuch Vera hivatalos levelet, aki hasonló módon már több tolvajlást követett el. A rendőrség tolvaj-

tőzta és megindította ellene az eljárást.

— Ruhasegélyt kér az árvaház. Az aradi árvaház kérvényt nyújtott be a városi tanácshoz, hogy 50.000 lei ruhasegélyt folyósítson az árvaházban levő gyermekek részére. A városi tanács nem foglalkozhatott a kérvénnyel, mert dr. Robu János főpolgármester Bucarestbe utazott. A kérvénnyel a tanács a főpolgármester visszatérése után foglalkozik.

— Eljegyzés. Sferdianu Florian vasúti hivatalnok (Arad) és Bodiciu Emilia Rozalica, Bodiciu repszegi igazgatótanító leánya, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Új törvények. Bucaresti. A munkaügyi minisztérium a napokban a parlament elé terjeszti a munkásbiztosítás egységesítéséről és kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot. Ezenkívül a kötelező társadalmi segélyről, valamint a gyermekek ellátásáról szóló törvényjavaslatok kerülnek a jelen ülészakban a parlament elé.

— Dr. Bardosy Augustin ügyvédi irodáját Timisora-n (Temesvárott) III. Splaiul stangal Bogheului Nr. 3. alatt újból megnyitotta.

— A magyar posta nem ad ki új pénzt Budapest. A magyar postakárékpénztár már nem fog új pénzjegyet forgalomba hozni ezután csak az állami jegyintézet fogja a szükséges 10 és 20 koronás bankjegyeket kibocsátani. A postakárékpénztárnak azonban megmarad az a joga, hogy 75 millió korona értékben kis címletű pénzjegyeket ugynevezett aprópénzt bocsásson ki, azonban a postakárékpénztár előreláthatólag nem fogja ezt a jogát kihasználni.

— Nem adják be az adóvallomásokat. Az adóvallomások beadása körül ismét feltűnő indolenciát tanúsít a közönség. A pénzügyigazgatóság az Aradi Közlöny útján ismételt figyelemzést a közönséget azokra a súlyos következményekre, amelyekkel a rendelet kijátszása jár. A pénzügyigazgatóság kijelenti, hogy az utolsó napokban sem fog fokozottabban hivatali működést kifejteni, mert a közönségnek éppen elég ideje van most benyújtani vallomásait. Azokat akik akár hanyagságból, akár rosszakaratból elleszegülnek a törvénynek, feltűnően súlyos pénzbírsággal sújtják.

— A drága marhahús. Az aradi törvényszék ellenőrző bizottsága ma három legtekintélyesebb aradi mészáros árdrágítási perét tárgyalta. Az volt a vád ellenük, hogy míg a többi mészárosok ezelőtt két hónappal mélyen leszállították a husárakat és egy-két leiert adták a marhahús kilóját, ők továbbra is 6-7 leiert árusították. A mészárosok okmányokkal igazolták, hogy a vágóállatok tulságosan magas árért szereztek be. A törvényszék bizonyítást rendelt el a vágomarhák akkori árának a kikutatására.

— Az ügynépek fogalmi adója. A pénzügyigazgatóság felhívja az összes iparengedéllyel rendelkező ügynépeket, hogy forgalmi adójuk megállapítása céljából holnap feltétlenül jelenjenek meg Munteanu pénzügyi titkárnál.

— A tamándi rablógyilkosok. A tamándi rablógyilkosság tettesét holnap reggel Rasztig István csoportvezetődetektív kiviszi Tamánd-pusztfára, ahol felkutatja a bűnjelket. Az a gyanu, hogy a tettesek több rablást is követtek el és a rablott holmikat elásták.

— Magyarok visszatérése. Bucaresti. A magyar kormány azt kérdést intézte Romániához, engedje meg, hogy azok az erdélyi lakosok, akik annak idején a román hadsereg bevonulásakor magyar területre mentek, amennyiben politikailag nincsenek kompromittálva, visszatérhessenek Romániába.

**Harc a gyermekekért.***(Ferenc József unokája és a f. rje.)*

Windischgrätz Ottó herceg, ki néhai Ferenc József unokáját, Erzsébet hercegnőt vette feleségül, hosszabb idő óta elváltan élt nejével. A herceg feleségét többek között azzal gyanúsította meg, hogy többszörösen megszegte a hitvesi hűséget és gyermekeinek udvarmesterével viszonya volt. Ebből kifolyólag az udvarmester és a herceg között szóváltás támadt. Az udvarmester „gyávának” nevezte a herceget, viszont az „disznónak” apasztrofálta a hercegi udvar alkalmazottját. A dologból per lett és Windischgrätz herceget első fokon száz, másodfokon ezer korona pénzbüntetésre ítélték. A herceg állandóan arra törekedett, hogy gyermekeit, kiket anyjuk magával vitt, magához vehesse. Ezért a legerőszakosabb eszközök től sem riadt vissza. Így nemrég huszonegy csendőrrel akarta a Schönauban tartózkodó gyermekeket elraboltatni, de a falu és környékének lakossága olyan fenyegető magatartást tanúsított, hogy a csendőrök jónak látták tovább állani. Az ügy a bíróság elé került, mely úgy döntött, hogy valamennyi gyermek az anyjánál marad.

**Nincs lakásfelmondás***(Nem nálunk, hanem Szerbiában.)*

BELGRÁD. A lakástörvény kérése hosszú tárgyalás után, véglegesen lekerült a napirendről, miután a törvényelőkészítő bizottság ezt a törvényjavaslatot már elfogadta bizonyos módosításokkal. A törvény szerint a most érvényben lévő lakásrendelet úgy a lakásfelmondás, mint a házbér tekintetében érintetlen marad — 1923. január elsejéig. Módosítás csupán annyiban történt, hogy üzlethelyiségek felmondhatók, abban az esetben, ha azok a tulajdonos személyes használatára szükségesek. 1923. január elsejétől 1925. január elsejéig érvényben marad a lakásfelmondás, azzal a változtatással, hogy a házbér nagysága revidálható.

**Működik az osztrák bankóprás***(Egy lakosra 18 ezer koronás szaporulat.)*

BÉCS. Az Osztrák-Magyar Bank ausztriai bankjegyforgalma 108 és fél milliárd. Ehhez járult még legújabbán 5.89 milliárd korona. Ez a majdnem 6 milliárdos szaporulat ezen a héten történt, mert a bankjegyforgalom még a november 23-iki jelentés szerint 108 és fél milliárd koronát ért meg csak el úgy, hogy minden lakosra 18 ezer koronás szaporulat esik. A bankjegykibocsátást a legutóbbi időben két ok idézte elő. Az állam a banknak 3.2 milliárd értékben kincstári jegyeket adott úgy, hogy

a jegybankot az állam már 99 milliárd kincstári jeggyel terhelte meg. Ezenkívül 2.6 milliárd korona eskomtálva lett. A váltóforga-

lom a 11.2 milliárd koronát érte el, a zsiró-konto 995 millió koronára rugott és most elérte a 10 milliárd korona magasságát.

**LEGUJABB.****Postás-sztrájk Bécsben.**

BÉCS. Az osztrák főváros posta- és táviráda-alkalmazottjai ma sztrájkba léptek. A postás-sztrájk következtében a telefon- és táviróösszeköttetés Ausztria és a külföld között megszünt.

**A magyar nemzetgyűlés.**

Budapest. A nemzetgyűlés holnap ül össze. A holnapi ülésre az ellenzék erősen készülődik. Valószínű, hogy gróf Apponyi Albert és báró Sztierényi József is felszólalnak.

**A Hamburg-szállóbell gyilkos.**

Budapest. A statáriális bíróság ma kezdte meg Schreiter Róbert vasmunkás bűnperének tárgyalását, aki a Hamburg szalóban megfojtotta barátját, Ruzsnyák Anna telefonkezelőnőt. Schreiter azt vallotta, hogy féltékeny volt a menyasszonyára, akinek más udvarlója is volt. Amikor együtt voltak a Hamburg szállóában menyasszonya bevallotta, hogy egy má-

sik gavallérral a kávéházban mulatott. Erre féltékenységi rohamában a leány nyakának ugrott és megszorította. Néhány perc múlva rémülten látta, hogy Ruzsnyák Anna megfúlt. Azt azonban tagadta, hogy szándékosan akarta meggyilkolni. Az áldozat apja azt vallotta, hogy Schreiter rosszul bánt a leányával, akitől kölcsönöket is kért. A meggyilkolt huga hasonlóan vallott és azt is mondotta, hogy Schreiter pisztolyal kényszerítette nővérét a jegygyűrii elfogadására.

**Riadalom egy sztrájk miatt.**

Bécs. A Wetzler részvénytársaság munkásai fejenként 25 koronára karácsonyi pótlékot kértek, amit nem kaptak meg. Erre elhatározták, hogy a belvárosba vonulnak és tüntetnek. A tüntetés hírére a kávéházakat és üzlethelyiségeket bezárták, többet pedig hirtelen be is deszkáztak. A gyárban a sztrájk tart, de a tüntetés elmaradt.

**A biblia a mai magyar nyelven.****Mészöly Gedeon tanár fordítása.**

BUDAPEST. Tudományos és teológiai körökben állandóan foglalkoztatja a biblia újabb fordításának, illetve annak olyan irodalmi nyelvre való átültetése, hogy az ó és újszövetséget a társadalom szélesebb rétegeivel is megkedveltesse. Magyarországon a XVI. századbeli legelső teljes fordítások óta sok javítást eszközöltek úgy a katolikusok, mint a protestánsok a biblián, de lényegileg alig változtattak rajta, mert a katolikusok ma is a Tárkányi Béla által 1865-ben átdolgozott Káldi féle szöveget (1626), a protestánsok pedig Károli Gáspár lényegtelenül javított fordítását (1590) használják. Ugyancsak ezt az utóbbi kiadást terjeszti Magyarországon a brit és külföldi bibliaársulat. Utóbbi időben különösen sokat foglalkoztak azzal a tervvel, hogy a bibliát olyan irodalmi nyelvre ültessék át, amely az egyházak intencióinak tiszteletbentartásával irodalmi nyelvre ültessék át, amely az egyházak intencióinak tiszteletben tartásával irodalmi művét avatná a bibliát. — A napokban a Nyelvtudományi Társaság ülésén Mészöly Gedeon érdekes értekezésben foglalkozott a magyar biblia fordítás kérdésével és ama nézetének adott kifejezést, hogy az új magyar biblia fordításnak a mai élő irodalmi nyelven kell hangzania, amelyben nem szabad belekeverni a régi, sokszor értelemzavaró nyelvészeti. Tételének támogatására

felolvasa most készülő biblia fordításának egy részletét, amelyet a nagyszámú hallgatóság látható érdeklődéssel fogadott. Mészöly Gedeon tanár a biblia modernizálásáról a következőket mondotta:

— A legelső biblia fordítások óta számosan revizó alá vették a könyvet, azonban ezek a revíziók legtöbbször a tárgyi félreértések elsimítására vonatkoztak és nem törekedtek a nyelv szépitésére. Károli sokszor tévedett a fordítás alkalmával, amit később észrevettek és megfelelő fogalommal pótoltak. Most ismét kísérleteznék azzal, hogy egy fordító bizottság vezetésével új nyelvre ültessék át a bibliát.

Ezzel kapcsolatban jöttem arra a gondolatra, hogy jogosult volna egy olyan gondos fordítás is, amely nem a teológiai szempontok intencióira készülné, hanem önálló irodalmi műnek, amelyet nem irányítana sem egyház, sem hagyomány, hanem csupán a nyelv szépségének kiaknázására és a kiemelkedett irodalmi értékre törekedne. Hozzá is fogtam a munkához, amelynek során nem voltam tekintettel az egyház konzervatív felfogására, mert — ismétlem — nem az egyháznak, hanem a művelt közönségnek akarom fordítani a bibliát, minden teológiai momentum kikapcsolásával.

Az eddigi biblia fordításoknál az az általános felfogás nyilvánult meg, hogy a homályos passzusokat át kell ültetni. Ha meggondoljuk, hogy ezek a homályos passzusok tulajdonképpen csak nekünk illetve a mai nyelv fogalmának

homályosak, megállapíthatjuk, hogy a modern biblia fordítónak egészen más irány felé kell haladnia. Nem szabad ragaszkodni a szó szerinti értelemez, hanem lehetőleg arra kell törekednie, hogy a fogalmat adja vissza. Fölemlítek erre egy példát. Pál a korinthusbeliekhez írt levelének egyik mondata így hangzik: „Legutolszor pedig mindenképpen mint egy ideitlenek, nekem is megjelent.” Az „ideitlen” szót egyes fordítók „koraszülött”-nek fordították, ami szintén nem fedti a helyes fogalmat, mert hisz Pál ezzel a szóval a maga szerény voltát jellemezte. A görög „ektroma” szó, jóllehet nyers fordításban nagyjában megegyezik az ideitlenel és a koraszülötellel, mégsem azt jelenti, amit ma ez a két szó kifejez. Fordításomban én itt a „tökéletlen” szót használtam. Az a vezérintencióm, hogy amint az összes fordítók az akkor élő nyelven írtak, úgy ma nekünk is a mai élő nyelven kell fordítanunk a bibliát és nem szabad archaizálnunk. Azt sem tartom helyesnek, hogy csak egyes részeket vegyünk revizó alá, mert hiszen akkor nem vonulhat végig az új fordítás biblián az az egységes hangulat, amely minden bibliát jellemez. Ismétlem, az én munkám nem az egyháznak készül, hanem az irodalom közönségének. Ezt kifejttem a felolvasás közönségének is, amely így természetesen ebből a szempontból bírálta próbálkozásomat.

**Közgazdaság.****A valutapiac.**

Aradi kurzusok: Márka 75, dollár 145, dinár 1.70, sokol 1.50, magyar korona 24, osztrák korona 5, budapesti kifizetés 5.30, osztrák korona 48.

Zürich. Berlin 222.5, New York 519, Milano 2320, Prága 570, Budapest 70, Zágráb 190. Bucaresti hiányzik, Bécs 15.

Budapest. Napoleon d'Or 2990, dollár 820, márka 385, osztrák korona 12.75, rubel 53, leu 597, sokol 845, dinár 1160, lengyel márka 20.50.

Bécs. A telefon és táviráda tisztviselők sztrájkja következtében kuszjelentések nem érkeztek.

— Szabad a sertésbehozatal Ujaradról. A timisoarai megyei prefektúra néhány héttel ezelőtt megtiltotta a sertésbehozatalt Aradra, s emiatt az ujaradi sertésbirtokosok nem hozhatták be az aradi vásárra sertéseiket. A timisoarai vármegyei prefektúra ma értesítette a város vezetését, hogy a rendeletet felfüggesztette és a mai naptól kezdve szabad a sertésbehozatal Ujaradról Aradra.

-----

A szerkesztésért:  
**KÁROLY JOZSEF**  
felel.

December 7., 8., 9., szerda, csütörtök, péntek az URÁNIÁBAN, FRIDRICH SCHILLER hírneves színdarabja: **Génau összeesküvés.** Nagyszabású történelmi dráma 6 felvonásban a komnnek uralma alatt 1181—1185-ig, korhű jelmezek káprázatos kiállítás. Főszereplők: Hans Mierendorf, Erna Moréna és Mária Fein. 4769

## A magyar érettségi bizonyítvány

(Érvényes Csehszlovákiában.)

**Pozsony.** A magyarországi érettségi-bizonyítványok érvényesítése tárgyában a cseh miniszterium rendeletet adott ki, melynek főbb pontjai a következők: 1. Az 1920-21. évben Magyarországon szerzett érettségi bizonyítványok kiegészítő vizsgálat nélkül nosztrifikálhatók — az egyetlen feltétel a csehszlovák törvényben előírt életkor betöltése. 2. Az 1921-23. évben Magyarországon szerzett érettségi bizonyítványok csak kivételes esetben nosztrifikálhatók — azzal a feltétellel, hogy a kiegészítő vizsgálatot a honi ismeretekből le kell tenni. A nosztrifikálási kérvények az iskolaügyi miniszteriumban terjesztendők fel, ebben a kérvényben meg kell okolni, hogy a kérvényező miért nem fejezte be tanulmányait Szlovénországban. Az 1918. október 28. előtt szerzett érettségi bizonyítványokat nem kell nosztrifikálni.

## Aradon kifosztott bécsi urinó.

(Timisoaran elfogták a tolvajt.)

Néhány hónappal ezelőtt nagy port vert fel Aradon, hogy Grosz Ida bécsi urinót az aradi pályaudvaron kifosztottak. Grosz Ida Aradon lakó rokonainak látogatása miatt volt Aradon és mikor vissza akart utazni a vasuti pénztár előtt zsebtolvajok kiemelték tárcáját és abból nagymennyiségű svájci frankot vettek el. Grosz Ida feljelentést tett az aradi államrendőrségen, de a tettesek nyomára nem sikerült rájönni. Most szenzációs fogást csinált a timisoarai államrendőrség. Az egyik ottani bankházban egy rovottanult alak 125 svájci frankot kínált megvételre. A bankár figyelmeztette, az ottlevő detektívet, aki igazolásra szólította fel a jasszegényt. Ez a kereszt-kérdések sulya alatt bevallotta, hogy ő lopta ki annak idején Grosz Ida pénztárcáját az aradi vasutálomán. Azonnal letartóztatták és beszállították az aradi királyi ügyvédség fogházába.

## NYILTÉR.

### Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtetlenkedve jó férjem, illetőleg vő, testvér és jó rokon

### Runge József

temetésén úgy Aradon mint Sibis-ben résztvettek, vigasztalásaikkal nagy fájdalomamat enyhíteni igyekeztek és kedves halottam ravatalára koszorút és oszlokat helyeztek, fogadják ezután megtört szívemből eredő hálás köszönetemet.

Arad, 1921. december 6.

Özv. Runge Józsefné szül. Kintzig Mária.

10589

## Apró hirdetések.

### Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűvel 1 lei 50 bani.

A vastagabb betűkkel kiírt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 2 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 lei 50 bani.

A kiadóhivatalt fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

### Levelezés.

„IDILTŐL” Elvált asszonynak levele van Cim Wallinger hirdetőjében. 11257

„MEGVÁROM” Frátermisz, Lumpaci, Boldog otthon. Szerény 30. Platonisch, Megértés, Szorgalmas, Komoly, Házias, Baracka, Viszonzni fogom. Unatkozom című levelek átvehető Wallinger hirdetőjében. 11258

SZÉPNEK mondott kedves barna leány korrekt fiatalember támogató barátságára vágyik. „Mikulás” című levelek Wallinger hirdetője Földes-patika kapujával szemben továbbít. 11258

IDŐSEBB magányos urinó ismeretséget keresem kinek támogató barátja lennék. Címme ellátott ajánlatot „Vasutas” jelleggel továbbít Wallinger hirdetője. Csakis lakással rendelkező jelentkeznek. 11258

### Alkalmazás.

SZAKÁCSNÓ jó bizonyítvánnyal azonnal felvétetik. Cím a kiadóban. 5015

ÜZLETI elárulónó kerestetik. Cím a kiadóban. 11335

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik magányos uriemberhez intelligens urinó. Fízeltésre nem reflektálok. Cím Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11258

ALLÁST KERES fűszer és csemege üzletben perfect román magyar nyelvvel bíró kereskedő segéd. Cím a kiadóhivataltban. 4761

JOBBA leányt vagy özvegyasszonyt keresek 4 éves fiam mellé, aki a háztartásban is segédkezik. Cím Wallinger hirdetőjében. 11257

KEZDŐ írodista-leány állást keres. Cím Wallinger hirdetőjében. 11258

VADÁSZOKNAK eladó jobb minőségű 12-es fegyver bőrtokkal és egyszázötven tölténnyel. Törvényszéki portásnál. 4767

DEUTSCHE perfecte Stenographin fűnjährige Praxis französische, englische und Klavier Kenntnisse, sucht Stelle in ein Büro oder da sehr kinderlieb geht zu Kindern Adresse Kelet Annonzenbüro. 11421

MODERN lámpaernyők készítését olcsón vállalom. Cím a kiadóban. 700

### Vétel és eladás.

KARÁCSONYRA, ügyes iratolcsóságok nagy mennyiségben Kerpénél. 4626

HASZNALT gyermekjátékok n. m.: kő- és faépítő kockák és kugli eladó. Strada Consistorului (Batthyány-utca) 23. szám I. em. 5001

DIVATLAPOK legújabb bécsi francia divatképekkel szabásmintával Leu 5.— Knieszer papirkereskedésében Str. Teodor Vladimirescu (Dobó-utca.) 4763

VEHET, eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket szobrokat, szőnyegeket porcelánokat antik bútorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortutay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

A KARÁCSONYI AJANDEKOK beszerzése előtt okvetlenül látogassa meg a Szépművészeti Szalont Értékes, szép és ritka műtárgyak egész tömege képezi a kiállítás anyagát, mely izlées elrendezésével méltán kiérdemli a látogatók csodálatát. Megtekinthető egész nap az Ortutay-palotában. 11391

KARÁCSONYI AJANDEKOK óriási választékban legolcsóbban a Salon Artistique-ben (Fischer Elő-utca.) 11045

IFJUSÁGI IRATOK, KÉPESKÖNYVEK olcsón, nagy választékban Hamburger könyvkereskedés Str. Bratianu (Weitzer J.-utca.) 4668

ELADÓ nagy konzul-tükör. Megtekinthető Hammerschmidt Str. Cetate Veche (Óvár-utca) 7. I. em. 4738

ZONGORÁT keresek megvételre. Címek Kelet hírlapirodába kérek. 11420

### Ingatlan.

PURGLY LAJOSNÉ-UTCA 95—97. számú magánház szőlős kertrel jutányos árral eladó. 4764

### Különléte.

EZERJÓFU gyomorelixir, pártalan hatású szer gyomor és bél bántalmak étvágytalanság hányinger, felfúvottság emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszerár Aradon. 10831

NE FELEJTSE EL a Szépművészeti Szalon címét Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortutay-palota. Bejárat a Str. Unirei (Fábián-utca) 1140F

Ha nem akar hirdetésével a kiadóhivataltba fáradni, úgy feladhatja a következő helyeken:

WALLINGER ISTVÁN hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca.)

„KELET” hírlapelárulató és hirdetésfelvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1.

HAÁSZ ügyvédsége Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2.

MANDL. Bulevardul Regelé Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírüzlet.

SZIRMAI adásvételi irodája Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14.

III. KLEIN MÓR könyvkereskedésében Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 12.

„VICTORIA” általános kereskedelmi iroda Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 16.

FRIEDMANN ingatlanforgalmi irodája utján Str. George Barițiu (Rákóczi-utca) 1.

### Elsőrendű

## vöröshagyma

legolcsóbb árral kapható

FISCHER-nél, Piata Catedralei Thököly-tér 7. szám. 4765

Aradváros I. Ker. előjáróság.  
26932—1921.

### HIRDETMÉNY.

Figyelmeztetjük a ház és telek tulajdonosokat, hogy naponta járdákról a havat eltakarítani, valamint sikk jégzet borítás esetén azokat homokkal behinteni kötelesek.

Nem teljesítés kihágást képez és mint régen meg lesz bünterve Arad, 1921. Decemvrie 1921.

Pocoianu, s. k.  
I. kerületi előjáró.

## Ügyes vaskereskedő segéd műszaki cikkeken járta, azonnal oo felvétetik.

Ajánlatok fizetési igények közlésével oo 4794

## „ECONOMIA”

Kereskedelmi és ipari r.-t.-nak  
Oradea-Mare küldendők be.

## Gyökerez Szőlőoltvány

és Gyökerez Riparia Portalis  
a legjobb minőségben kapható:

### Winkler József,

szőlőoltványtermelő Arad, str. Consistorului (Batthyány-utca) II. 11418

## Figyelem!

Industria Produselor Animale  
R.-T.

BUCUREST, str. Academiei 6. Elad minden mennyiségben mindenféle sózott állati bőröket. — Mérsékelt árak! 4765

Ágris község előjáróság

967—1921.

### HIRDETMÉNY

Ágris község előjáróság közhírvé teszi, miszerint Ágris község tulajdonát képező fehér piros föld bányá kalyó évi december 15-én délelőtti 10 órakor a község házában nyilvános árverésen 10 egymásután következő évekre haszonbérbe adatik.

Árverési feltételek a jegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ágris, 1921. november 4-én. 4762

Dada, jegyző.

## A legszebb és legolcsóbb nyomtatványokat

AZ

## ARADI KÖZLÖNY

könyvnyomdája készíti.

**Az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseit mindenki olvassa.**